

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 5Csp/29/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8320200887
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kurucová
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2020:8320200887.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Janou Kurucovou v spore žalobkyne: Ž. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom U., J. XXXX/XX, zast. JUDr. Simonou Čerevkovou, PhD., advokátkou, Masarykova 25, Michalovce, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., Teplická 7434/147, Piešťany, IČO: 36 234 176, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1 381,25 eur, takto

rozhodol:

Žalovaný je p o v i n n ý uhradiť žalobkyni 1 381,25 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% z dlžnej sumy ročne od 26.10.219 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

P r i z n á v a žalobkyni vo vzťahu k žalovanému právo na náhradu trov konania v celom rozsahu s tým, že o výške trov bude rozhodnuté samostatným uznesením, ktoré vydá po právoplatnosti tohto rozsudku vyšší súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa sa žalobou podanou na tunajšom súde dňa 16.03.2020 domáhala vydania rozhodnutia v zmysle výroku tohto rozsudku. Podanie žaloby odôvodnila tým, že na základe Úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 30.10.2014 jej žalovaný poskytol spotrebiteľský úver vo výške 4 000,- eur. Úver mal byť splatený v mesačných splátkach po 97,75 eur, pričom žalobkyňa uhradila žalovanému splátkami sumu 5 381,25 eur, teda nad rámec poskytnutého úveru. Žalovaný si nechal vyplácať plnenie na základe neprijateľných zmluvných podmienok, čím sa na jej úkor bezdôvodne obohatil o sumu 1 381,25 eur, čo je rozdiel medzi prijatým plnením (5 381,25 eur) a poskytnutou výškou úveru (4 000,- eur). Pre posúdenie nároku žalobkyne je potrebné vyhodnotiť zmluvu o úvere podľa zákona č. 129/2010 Z.z. a zaoberať sa ňou ako predbežnou otázkou pre neplatnosť úroku, pretože zmluva obsahuje úžerný úrok, nesprávne vypočítanú RPMN a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. f) a k) zákona, na základe čoho sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov podľa § 11 ods. 1 cit. zákona.

Žalovaný s podanou žalobou nesúhlasil a žiadal ju v celom rozsahu zamietnuť.

3. Súd sa oboznámil so žalobou a jej prílohami, najmä so zmluvou o úvere, prehľadom úhrad a splátok žalobkyne, písomnými vyjadreniami strán sporu, prednesom právneho zástupcu žalobkyne, a zistil tento skutkový stav veci:

4. Z pripojenej Zmluvy o hotovostnom úvere súd zistil, že žalovaný ako veriteľ a žalobkyňa ako klient-dlžník dňa 30.10.2014 uzatvorili úverovú zmluvu, na základe ktorej bol zo strany žalovaného žalobkyni poskytnutý bezúčelový úver vo výške 4 000,- eur, ktorý sa žalobkyňa zaviazala splácať formou pravidelných mesačných splátok vo výške 97,75 eur pri počte splátok 84, ročnej úrokovej sadzbe 23,09 %, ročnej percentuálnej miere nákladov 26 %, pričom celková čiastka na splatenie činila 8 211,- eur.

Z výpisu čerpania, splátok a úhrad žalobkyne vyplýva, že žalobkyňa čerpala úver vo výške 4 000,- eur a v prospech žalovaného celkovo uhradila finančné prostriedky vo výške 5 381,25 eur.

5. Žalovaný v písomnom vyjadrení zo dňa 27.04.2020 uviedol, že podstatou bezdôvodného obohatenia je zákonom stanovená povinnosť toho, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, toto obohatenie vydať tomu, na koho úkor bol predmet bezdôvodného obohatenia získaný (§ 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Bezdôvodné obohatenie je právny inštitút, ktorý vznik obohatenia viaže na to, že na takéto obohatenie nie je právny dôvod, žiadna zmluva resp. dohoda alebo zákonné ustanovenie, čiže ide o obohatenie neoprávnené. Závazkový právny vzťah z bezdôvodného obohatenia vznikne však len za splnenia zákonných predpokladov, ktorými sú získanie bezdôvodného obohatenia na strane určitej osoby (obohateného), protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia, majetková ujma, ktorá postihuje inú určitú osobu (postihnutého) a príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia určitou osobou a majetkovou ujmom inej určitej osoby. Splnenie týchto predpokladov musí preukázať ten, kto tvrdí, že na jeho úkor bolo bezdôvodné obohatenie získané (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. mája 2012, sp. zn. 7Cdo 117/2011). Je presvedčený, že z jeho strany nedošlo a ani nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu, keďže prijímal platby (splátky úveru) žalobcu oprávnene, a to na základe platne uzavretej úverovej zmluvy a v súlade s riadne dohodnutými zmluvnými podmienkami. Žalobca teda uhrádzal jednotlivé mesačné splátky na základe platne uzatvorenej úverovej zmluvy.

V ďalšom poukázal, že v danom prípade nie sú splnené zákonné predpoklady vydania bezdôvodného obohatenia, a to:

- a) získanie bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného - žalovaný prijatím splátok uhrádzaných žalobcom len rešpektoval a dodržiaval zmluvný vzťah založený úverovou zmluvou, keď prijímal plnenie, na ktoré mal v zmysle úverovej zmluvy riadny nárok (Podľa § 566 Občianskeho zákonníka, veriteľ je povinný prijať aj čiastočné plnenie, ak to neodporuje dohode alebo povahe pohľadávky),
- b) protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia - žalovaný prijímal platby žalobcu oprávnene a v súlade so zákonom, a to na základe platne uzavretej úverovej zmluvy a v súlade s riadne dohodnutými zmluvnými podmienkami,
- c) majetková ujma, ktorá postihuje žalobcu - riadnym plnením splátok žalovanému nemohla vzniknúť žiadna majetková ujma, nakoľko žalobca sa podpísaním úverovej zmluvy slobodne zaviazal k povinnosti platiť žalovanému mesačné splátky úveru,
- d) príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia žalovaným a majetkovou ujmom žalobcu - nakoľko nedošlo k protiprávnemu získaniu bezdôvodného obohatenia ani k majetkovej ujme na strane žalobcu, uvedený predpoklad nemôže byť naplnený.

Pre záver o dôvodnosti nároku uplatňovaného žalobcom voči žalovanému titulom bezdôvodného obohatenia je potrebné, aby žalobca preukázal, že medzi ním a žalovaným právny vzťah z bezdôvodného obohatenia vznikol, t.j. aby preukázal, že žalovaný bezdôvodné obohatenie získal, že mu vznikla majetková ujma ako aj príčinnú súvislosť medzi získaním bezdôvodného obohatenia a vznikom majetkovej ujmy. Na základe vyššie uvedených argumentov je zrejmé, že žalobca uvedené skutočnosti nepreukázal, a preto žalovaný považuje žalobu za nedôvodnú.

V súvislosti s namietaním výšky úrokov uviedol, že nebankové subjekty poskytujú úvery s vyšším rizikom ako banky, preto súdy akceptujú výšku úrokovej sadzby do 2,5 násobku priemeru bánk. V danom období a pre daný typ úveru bola priemerná úroková sadzba bánk vo výške 12,36 %, pričom v úverovej zmluve bola dojednaná vo výške 23,09 %, preto nie je v rozpore s dobrými mravmi. K dobe trvania zmluvy a konečnej splatnosti úveru uviedol, že veriteľ použil objektívne zistiteľné kritériá, podľa ktorých spotrebiteľ tieto skutočnosti vie, aj keď zmluva neuvádza presný číselný dátum ukončenia zmluvy, teda cieľ sledovaný ust. § 9 ods. 2 písm. f) zák. č. 129/2010 Z.z. je dosiahnutý. K ročnej percentuálnej miere nákladov uviedol, že jej kontrolu môže vykonávať len NBS ako kontrolný orgán nebankových subjektov, nedá sa laicky relevantne počítať e-kalkulačkami. Predpoklady pre výpočet RPMN sú uvedené priamo v texte úverovej zmluvy. K nedodržaniu zákonných náležitostí zmluvy podľa § 9 ods. 2 písm. k) zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľskom úvere uviedol, že zmluva obsahuje túto náležitosť v súlade so zákonným ustanovením. Termíny splatnosti splátok sú uvedené v bode 39 zmluvy a v takom znení je v úplnom súlade s Rozsudkom Súdneho dvora EÚ zo dňa 09.11.2016 vo veci C-42/15.

6. Právny zástupca žalobkyne vo svojom prednese na pojednávaní uviedol, že navrhuje súdu podanej žalobe vyhovieť a priznať žalobkyni ako bezdôvodné obohatenie rozdiel súm, ktoré boli poskytnuté ako úver, a sumy, ktorá bola žalovanému na tento úver zaplatená. Žiada, aby súd po vykonanom dokazovaní žalobe vyhovel a priznal žalobkyni právo na náhradu trov konania.

7. Podľa § 261 ods. 3, písm. d) zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka platného a účinného v rozhodnom období (ďalej len „Obchodný zákonník“) touto časťou zákona sa spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy zo zmluvy o predaji podniku alebo jeho častí (§ 476), zmluvy o úvere (§ 497), zmluvy o kontrolnej činnosti (§ 591), zasielateľskej zmluvy (§ 601), zmluvy o prevádzke dopravného prostriedku (§ 638), zmluvy o tichom spoločenstve (§ 673), zmluvy o otvorení akreditívu (§ 682), zmluvy o inkase (§ 692), zmluvy o bankovom uložení veci (§ 700), zmluvy o bežnom účte (§ 708) a zmluvy o vkladovom účte (§ 716).

Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

8. Podľa § 1 ods. 2 zákona NR SR č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov platného a účinného v čase uzavretia úverovej zmluvy (ďalej len „Zákon o spotrebiteľských úveroch“) spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

Podľa § 9 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

Podľa § 9 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti:

- a) druh spotrebiteľského úveru,
- b) obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko, miesto podnikania alebo adresu trvalého pobytu a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o fyzickú osobu; ak je spotrebiteľský úver ponúkaný alebo zmluva o spotrebiteľskom úvere uzavieraná prostredníctvom finančného agenta, zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje aj údaje o ňom v rozsahu údajov ako u veriteľa, podľa toho, či ide o finančného agenta právnickú osobu alebo fyzickú osobu,
- c) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,
- d) meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu spotrebiteľa,
- e) identifikáciu osoby, ktorej vlastnícke právo k tovaru alebo službe neprechádza na spotrebiteľa okamihom odovzdania a prevzatia tovaru alebo služby, a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva k tomuto tovaru alebo službe spotrebiteľom,
- f) dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru,
- g) celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie,
- h) opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje, a cenu tovaru alebo služby, ak ide o spotrebiteľský úver vo forme odloženej platby za tovar alebo poskytnutú službu alebo ak ide o zmluvu o viazanom spotrebiteľskom úvere,
- i) úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru,
- j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov,
- k) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia,

- l) právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky podľa odseku 5, ak sa amortizuje istina na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere na dobu určitú, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- m) súhrnný prehľad, ktorý obsahuje lehoty a podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov, ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny,
- n) prípadne poplatky za vedenie jedného alebo viacerých účtov, na ktorých sa zaznamenávajú platobné transakcie a čerpania, ak je otvorenie účtu povinné, spoločne s poplatkami za používanie platobných prostriedkov na platobné transakcie a čerpania a inými poplatkami vyplývajúcimi zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a podmienkami, za akých sa tieto poplatky môžu zmeniť,
- o) úrokovú sadzbu, ktorá sa použije v prípade omeškania spotrebiteľa s platením splátok, a spôsob jej úpravy a prípadné poplatky pri neplnení zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- p) upozornenie týkajúce sa následkov nesplácania spotrebiteľského úveru,
- q) veriteľom vyžadované ručenie alebo poistenie,
- r) výšku poplatkov hradených spotrebiteľom za úkony notára, ak sú veriteľovi známe,
- s) informácie o právach podľa § 15 a podmienky ich uplatnenia,
- t) právo na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti, postup pri takom splatení spotrebiteľského úveru a spôsob určenia výšky poplatku za splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti podľa § 16,
- u) spôsob zániku záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- v) informáciu o možnosti mimosúdneho riešenia sporov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- w) právo na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, lehotu, počas ktorej možno toto právo uplatniť, a ďalšie podmienky jeho vykonania vrátane informácie o povinnosti spotrebiteľa zaplatiť čerpanú istinu a príslušný úrok podľa § 13 ods. 3, ako aj o výške úroku za deň alebo o spôsobe jej výpočtu,
- x) názov a adresu príslušného kontrolného orgánu podľa § 23,
- y) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 21 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrtrok je priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrtrok.

Podľa § 11 ods.1 Zákona o spotrebiteľských úveroch spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

- a) zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1,
- b) zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y),
- c) zmluva o spotrebiteľskom úvere formou povoleného prečerpania, ktorý sa musí splatiť na požiadanie alebo do troch mesiacov, neobsahuje náležitosti podľa § 10 ods. 1 alebo
- d) v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa,
- e) veriteľ spotrebiteľský úver poskytne finančnými prostriedkami v hotovosti

9. Podľa § 52 odsek 1 Občianskeho zákonníka v znení zákona č. 150/2004 Z.z. (ďalej len „Občiansky zákonník“) spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

Podľa § 52 odsek 2 a 3 Občianskeho zákonníka dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“).

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

10. Podľa § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezodôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 456 Občianskeho zákonníka predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

Podľa § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezodôvodným obohatením. Ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

11. Podľa § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak dlžník ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Týmto predpisom je v danom prípade nariadenie vlády SR č.87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Podľa § 3 ods. 1 nariadenia č.87/1995 Z.z. výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

12. Na základe vykonaného dokazovania súd mal za preukázané, že medzi stranami sporu bola uzavretá zmluva o hotovostnom úvere, teda spotrebiteľská zmluva. Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmlúv a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné a preto neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou. Pokiaľ dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a táto je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná.

13. Zmluva uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou aj v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom tento výklad je v súlade aj s komunitárnou úpravou ochrany spotrebiteľa v zmysle smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch a v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka.

14. Je potrebné dodať, že spotrebiteľ z povahy veci v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu nemá možnosť, či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Ide teda o zákonný zákaz používania neprijateľných podmienok, ktoré vyvolá právoplatné súdne rozhodnutie a dodávateľ je povinný zdržať sa ich používania. Ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemení.

15. Súd na základe vykonaného dokazovania tak mal za preukázané, že medzi žalobkyňou a žalovaným bola uzatvorená zmluva o hotovostnom úvere, ktorá je zmluvou o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej žalobkyňa bol poskytnutý úver vo výške 4 000,- eur, pričom žalobkyňa sa zaviazala úver splácať formou pravidelných mesačných splátok vo výške 97,75 eur. Celkom formou úveru vyčerpala finančné prostriedky vo výške 4 000,- eur a v prospech žalobcu už uhradila sumu 5 381,25 eur. Tieto skutočnosti neboli v konaní spornými.

16. Uzatvorená úverová zmluva je zmluvou o spotrebiteľskom úvere aj v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Žalovaný je právnická osoba, ktorá v rámci predmetu svojho podnikania poskytuje spotrebiteľský úver a žalobkyňa je spotrebiteľom, keďže je fyzickou osobou, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

V prejednávanej veci uzatvorená úverová zmluva neobsahuje povinnú (zákonnú) náležitosť, a to údaj o dobe trvania zmluvy a termíne konečnej splatnosti úveru (§ 9 ods. 2 písm. f) Zákona o spotrebiteľských úveroch). Takýto údaj v zmluve nie je vôbec obsiahnutý. Neobstojí ani to, že doba trvania zmluvy je uvedená, lebo bola dohodnutá doba splatnosti. Zákonodarca určil túto náležitosť v právnom predpise jasne ako „dobu trvania zmluvy“ a nie, aby si to musel spotrebiteľ nejakým spôsobom vyvodzovať z viacerých údajov; okrem toho zákon jednoznačne uvádza, že ďalšou povinnou náležitosťou zmluvy je aj údaj o termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, teda rozlíšil pojmy doba trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti.

Jednou z obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere je údaj o konečnej splatnosti úveru. Pokiaľ je súčasťou dojednanie, že termín konečnej splatnosti úveru je 84 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15. dňa v poslednom mesiaci, takéto dojednanie nezodpovedá zákonnej požiadavke. Na základe uvedeného možno konštatovať, že údaj o konečnej splatnosti úveru v zmluve absentuje.

Účelom zákona o spotrebiteľských úveroch a jeho vyššie uvedených ustanovení je to, aby spotrebiteľ už pri podpise zmluvy bol informovaný, v akých termínoch, resp. kedy, v akej výške a ako dlho je povinný plniť povinnosti vyplývajúce mu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Preto sa vyžaduje časová (dátumová) špecifikácia konečnej splatnosti úveru, ktorá je dodávateľom určená na základe vstupných údajov (obdobný názor je vyslovený v rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 19.9.2012, sp. zn. 17Co/151/2012).

Údaj o termíne konečnej splatnosti úveru má byť uvedený presne, a to uvedením konkrétneho dňa, mesiaca a roku, kedy spotrebiteľský úver nadobudne konečnú splatnosť. Význam uvedenej zmluvnej náležitosti súvisí aj s ďalšími nárokmi veriteľa vyplývajúcimi zo zmluvy o úvere. Súd pripomína, že v zmysle ustálenej súdnej praxe (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 143/98, rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 19. 11. 2013, sp. zn. 5Co/165/2013, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 30. 5. 2012, sp. zn. 1Co/30/2012, rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 25.2.2014, sp. zn. 5Co/567/2013) veriteľovi prislúchajú zmluvné úroky ako odplata za poskytnutie peňažných prostriedkov do splatnosti úveru, po jeho splatnosti má nárok na úrok z omeškania. Uvedený údaj preto slúži na rozlíšenie, dokedy je dlžník povinný platiť zmluvné úroky a odkedy úroky z omeškania. Pozri rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn.5Co/336/2017 zo dňa 27.02.2018, Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/130/2017 zo dňa 21.02.2018, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/129/2018 zo dňa 21.01.2019.

17. V zmluve absentuje aj ďalšia podstatná náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. v súvislosti s tam uvedenou RPMN, a to uvedenie všetkých predpokladov použitých na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov. Zmluva neobsahuje žiaden údaj o tom, na základe akých predpokladov žalobca v zmluve určil výšku RPMN.

V zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzavretia zmluvy o úvere zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

„ Súd prvej inštancie teda nemožno nič vytknúť, pokiaľ dôvod bezúročnosti a bezpoplatkovosti, ktorý predpokladá ust. § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch videl v absencii predpokladov použitých na výpočet RPMN (§ 9 ods. 2 písm. j) zákona o spotrebiteľských úveroch). K uvedenému odvolací súd zdôrazňuje, že ide o jeden z najdôležitejších údajov pre spotrebiteľa, pretože zohľadňuje všetky náklady, ktoré musí spotrebiteľ za úver uhradiť, a preto je najlepším indikátorom posúdenia výhodnosti či nevýhodnosti úveru. Pri údají o RPMN sa musia uviesť všetky predpoklady použité na jeho výpočet, teda nestačí len uvedenie jeho výšky. Zákonodarcu jasne stanovil, že nepostačuje uvedenie len výšky RPMN, ale v zmluve je potrebné uviesť aj všetky predpoklady, ktoré boli použité pre výpočet RPMN. Je nepochybné, že v predmetnej úverovej zmluve tento údaj chýba, nie je uvedené aké predpoklady boli použité pre výpočet RPMN, a preto správne skonštatoval súd prvej inštancie, že je potrebné považovať úver za bezúročný a bez poplatkov. Pokiaľ žalobca namieta formalistický výklad súdu, tak odvolací súd dáva do pozornosti, že obligatórnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere je uvedenie predpokladov použitých pre výpočet RPMN aj podľa transponovanej smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.4.2008, a to v článku 10 ods. 2 písm. g/ cit.: „Zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza: ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané v čase uzavretia zmluvy o úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto miery;“ rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 5Co/59/2017 zo dňa 11.05.2017.

Obdobný právny názor bol vyslovený aj v rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/124/2016 zo dňa 03.11.2016, sp. zn. 3Co/7/2017 zo dňa 06.04.2017, sp. zn. 13Co/22/2017 zo dňa 27.03.2018.

18. V predmetnej zmluve bola uvedená RPMN vo výške 26 %, pričom podľa prepočtu má byť správne a presne uvedená sadzba 26,32 % (výpočet súd realizoval prostredníctvom kalkulačky pre výpočet RPMN). Z daného vyplýva, že v zmluve je nesprávne uvedená RPMN v neprospech spotrebiteľa, čo má podľa § 11 ods. 1 písm. d) zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzavretia zmluvy za následok, že tento úver je bezúročný a bez poplatkov, a to od počiatku aj z uvedeného dôvodu.

V súlade s ustanovením § 11 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch absencia údajov podľa ust. § 9 ods. 2 písm. f), k) zák. č. 129/2010 Z.z. nespôsobuje neplatnosť uzavretej zmluvy, avšak poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

19. Súd vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dospel k záveru, že poskytnutý spotrebiteľský úver je potrebné podľa § 11 ods. 1 písm. b) a d) zákona o spotrebiteľských úveroch považovať za bezúročný a bez poplatkov.

20. Pre úplnosť súd poukazuje aj na to, že nárok na úrok z úveru žalobcovi nepatrí z dôvodu rozporu daného dojednaním s dobrými mravmi.

Úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú súdnej kontrole vo svetle princípu dobrých mravov (§ 39 Občianskeho zákonníka). Doterajšia judikatúra súdov nespochybnila, že neprímerané úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú základný hodnotový poriadok. Cena plnenia tak teda nie je vyňatá zo súdnej kontroly, pokiaľ ide o rozsah jej primeranosti a ani kontroly podľa generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaním obvyklú určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo

všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac ako o 100 % oproti priemeru bánk. Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto úroky prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 % je neprijateľná a odporuje dobrým mravom.

Vychádzajúc zo štatistických údajov zverejnených na webovej stránke Národnej banky Slovenska boli priemerné úrokové sadzby pri úveroch (spotrebiteľské a iné úvery) uzatvorených na dobu nad 5 rokov v októbri 2014, kedy bola predmetná zmluva uzavretá, v sadzbe 10,38 % ročne. Výška úrokovej sadzby úveru dohodnutá medzi stranami sporu bola 23,091 % ročne, t.j. o viac ako 100 % viac ako bola priemerná sadzba úverov poskytovaných bankami v rovnakom období.

Súd v tejto súvislosti poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1M Cdo/1/2009 zo dňa 31.07.2009, podľa ktorého: „Hoci maximálna výška úrokov (ako odplaty za užívanie požičanej finančnej čiastky) pri peňažných pôžičkách ani pri úveroch nie je žiadnym právnym predpisom limitovaná a je ponechaná výlučne na dohodu zmluvných strán, nie je neobmedzená. Dohoda o výške úrokov totiž musí byť v súlade s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Právny úkon postihnutý takouto vadou je absolútne neplatný. O takýto stav pôjde spravidla vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy.“

21. Žalobkyni tak vznikla povinnosť žalovanému vrátiť iba finančné prostriedky ktoré jej boli reálne poskytnuté, t.j. sumu 4 000,- eur. Žalobkyňa však v prospech žalovaného uhradila sumu 5 381,25 eur, teda sumu 1 381,25 eur mu uhradila bez právneho dôvodu a táto suma predstavuje výšku bezdôvodného obohatenia žalovaného na úkor žalobkyne.

O plnenie bez právneho dôvodu ide vtedy, ak sa niekomu poskytlo plnenie bez právneho dôvodu. Na základe *condictio indebiti* môže oprávnený požadovať vrátenie plnenia poskytnutého druhej strane, ak tento plnil bez toho, aby tu existoval právny dôvod. Spravidla ide o situáciu, keď právny dôvod na plnenie od začiatku vôbec neexistoval. Na vrátenie poskytnutého plnenia ako plnenia bez právneho dôvodu je nárok iba vtedy, ak ten, kto plnil, nemal vedomosť o tom, že nie je povinný plniť, alebo že ten, komu plní, nie je oprávnený plnenie prijať. K plneniu bez právneho dôvodu dochádza tým, že jeden z účastníkov dostal majetkové hodnoty plnením, na ktoré v dobe jeho poskytnutia neexistoval žiadny právom stanovený dôvod (takým dôvodom môže byť napr. dohoda účastníkov, povinnosť vyplývajúca zo zákona či z právnej skutočnosti a pod.).

Žalovaný má v predmete činnosti ako nebankový subjekt dlhodobo poskytovanie úverov a jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Preto ak žalovaný obchádzal zákon o spotrebiteľských úveroch a napriek tomu požadoval od spotrebiteľov zaplatenie sumy viac ako o 100 % vyššej ako bola suma poskytnutého úveru napriek tomu, že úverová zmluva neobsahovala potrebné zákonné náležitosti, toto jeho konanie sa nedá hodnotiť inak ako úmyselné konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu.

Súd poukazuje na obdobný právny názor vyslovený v rozhodnutiach odvolacích súdov a to Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co/293/2014, 2Co/9/2012, 3Co/89/2011, 5Co/134/2012, 7Co/84/2011, 12Co/16,17,18/2016, 17Co/50/2015, 18Co/282/2015, 20Co/295/2016, 21Co/72/2014, rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn. 9Co/648/2013.

22. Po vykonanom dokazovaní súd konštatuje, že v tomto spore bolo preukázané, že žalovaný bezdôvodné obohatenie získal, že žalobkyni vyplatením súm vyšších ako poskytnutý úver (bezúročný a bezpoplatkový) vznikla majetková ujma, a že medzi získaním bezdôvodného obohatenia a vznikom majetkovej ujmy je príčinná súvislosť. Nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1 381,25 eur považoval súd za preukázaný a dôvodný, a preto žalobe vyhovel.

Žalovaný sa s plnením peňažného záväzku dostal do omeškania, a to preukázateľne dňom nasledujúcim po uhradení poslednej splátky zo strany žalobkyne (25.10.2019). Súd preto žalobkyni odo dňa 26.10.2019 priznal nárok na úrok z omeškania v zákonnej výške 5 % ročne zo sumy 1 381,25 eur až do jej zaplatenia.

23. Podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

V danej právnej veci súd žalobe v celom rozsahu vyhovel, a preto žalobkyni vo vzťahu k žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. O konkrétnej výške trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.